

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנשי חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשפה

ערב שבת קודש

פרשת עקב

י"ז במנחם-אב ה'תשס"ט

שנת הקהל

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת עקב
י"ח במנחם-אב

מנחה: פרקי אבות - פרק ה'.

יום שני

כ' במנחם-אב

יום היארצייט-הילולא של הרה"ג הרה"ח המקובל ר' לוי-יצחק שניאורסון נ"ע, אביו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, דור חמישי, בן אחר בן, לכ"ק אדמו"ר הצמח-צדק. נאסר והוגלה על עבודתו בהחזקת והפצת היהדות, ונפטר בגלות² בשנת ה'תש"ד, בעיר אלמא-אטא, קזחסטן (ברית-המועצות לשעבר), ושם מנוחתו-כבוד³.

(1) בחו"ל פרק ד.

(2) בענין ההסתלקות [שהיתה אצל] קודם זמנו ומשמעותה בעבודת ה', ראה 'תורת-מנחם - התנועותיות', כרך ו, עמ' 117 וכרך ט עמ' 106.

(3) תולדותיו - בספר 'תולדות לוי-יצחק' (הוצאה רביעית - קה"ת, כפר חב"ד תשנ"ה). תצלום מצבתו שם ח"ג עמ' 764-832.

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו נהג להתוועד ביום זה (וכשחל בימות החול, היה מסיים מסכת בתחילת ההתוועדות)⁴.

וכתב הרבי: "ועלי החוב והזכות גדול להציע ולבקש וכו' - ללמוד בהתוועדות מתורתו, ולגרב ביומא דין לז"נ [=לזכות נשמתו]..."⁵.

* ביום כ' במנחם-אב תשכ"ד - עשרים שנה לפטירת אביו ז"ל - יסד כ"ק אדמו"ר את 'קרן לוי יצחק' על-שם אביו ז"ל⁶.

(4) ספר-המנהגים, עמ' 100.

(5) בשולי מכתב (כללי-פרטי) מוציא ת"ב ה'תשד"מ, ליקוטי-שיחות, כרך לט, עמ' 231.

(6) מטרתו - לעזור בהלוואות במיוחד למוסדות חינוך על-טהרת-הקודש ולמלמדי לימודי-קודש - ספר-המנהגים שם. וראה ליקוטי-שיחות, כרך כג, עמ' 270, אודות המגביות והנתינות המיוחדות לצדקה בימי סגולה (ובארוכה - 'התוועדות' תשמ"ה ח"א עמ' 651 ואילך. וב'התוועדות' תשמ"ו ח"ג עמ' 593 ואילך שיה שייך גם לנשים וטף), שזהו דבר הפשוט שא"צ להזכירו במפורש בכל שנה, ומי שלא נתן - ישלימה בימים שלאחר זה, עיי"ש.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישע"י ע"ה דייטש

'אלוקים אחרים'

'אלוקים אחרים' – בה"א או בקו"ף

המורים שלימדוני ב'תלמוד-תורה' (מחסידי פולין, וגם מורים אשכנזים מעדות אחרות) הקפידו שכאשר מצטטים פסוקים שבהם נאמר 'אלוהים אחרים' יש לבטא זאת דווקא בה"א ולא 'אלוקים', כדי להבהיר ששם זה אינו קדוש. לעומת זה, הרבי הקפיד לבטא זאת דווקא בקו"ף, כידוע.

בלקוטי שיחות (כרך כד עמ' 453) נדפס מכתב-תגובה של הרבי למי שהעיר לו על כך:

"במענה להערתו:

"מורגל בפי העולם לומר אלקים אחרים (בקו"ף, אף שמדובר בעבודה-זרה). ואולי יש לקשר עם פירוש הרמב"ן דברים (כא, כב) כנען כו' שחשש כו'".

מלשון הרבי "מורגל בפי העולם" משמש שזה מנהג-ישראל, לא רק חסידי חב"ד. ומעניין לברוק את הנהגת עדות החסידים באוקראינה, וכן הנהגת הליטאים ובדיקה אצל חסידי קרלין מעלה שאינם מכירים מנהג קבוע בזה).

המקור שהרבי מציין לזה הוא מפירושו הרמב"ן שיהושע נמנע מלתלות את מלכי כנען על העץ, כיוון שחשש שיש בזה בזיון לה' שיראום תלויים והאדם הוא כדמות של מעלה ואם הבנתי נכון, הכוונה שלא מבזים את השם 'אלוקים', גם כשהוא מתייחס לעבודה-זרה, מכיוון שזה אותו שם. ועדיין צריך עיון, שהרי בתחילת פירושו זה הרמב"ן אינו מקבל את המשל של 'שני אחים' כפשוטו.

כעת עברתי עשרות דפים בספר החדש 'מנהגי-ישראל תורה' לר' יוסף לעווי (חלק ז על יו"ד), בענייני שמות הקדושים, ומביא מנהגים והומרות שונים ואינו מביא זאת כלל.

והעירני הרה"ח ר' יעקב שי' הלוי הורוביץ:

אין הכוונה שמכיוון שבעבודה-זרה יש ניצוץ אלוהי (שעל-שם זה הם נקראים 'אלוקים אחרים', כמבואר בתנאי פכ"ב), ולכן כשמבזים אותם מבזים במילא את הצד האלוהי שבהם. חסיושלום לומר כן (כי יש בזה נקודה של כפירה).

אלא הכוונה, שאם כאשר מדובר בעבודה זרה נהג לומר 'אלוהים' בשימוש של ביזיון, הרי מכיוון ששם 'א' לווהים' הוא שם ה' – יכול הדבר להיתפס ולהתקבל אצל הבריות כאילו זה זולזל בקב"ה.

1) גם לא הבנתי: הרי אמירת שם ה' לצורך, מותרת מדינא, ונהוג אצל גדולי חכמי ספרד לומר 'אלוהים' (אפילו כשמוזכרים חצי פסוק), ומאידך למנהגו יש בזה ביזיון, ועד-כדי-כך שנמנעים מלהזכיר שם 'אלוהים' אפילו כשמדובר בשם של אליילים:

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ז במנחם-אב ה'תשס"ט – כ"ד במנחם-אב ה'תשס"ט

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ז במנחם-אב	הלכות גירושין פרק ד-ו.	הלי תפילין ומזווה וסי"ת פרק ב.	מ"ע רכב.
ש"ק	י"ח במנחם-אב	פרק ז-ט.	פרק ג.	מל"ת שנו.
א'	י"ט במנחם-אב	פרק י-ב.	פרק ד.	מל"ת שנו.
ב'	כ' במנחם-אב	פרק יג. הלכות יבום וחליצה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ה.	מל"ת שנו. מ"ע רטז.
ג'	כ"א במנחם-אב	פרק ג-ה.	פרק ו.	מ"ע ריז.
ד'	כ"ב במנחם-אב	פרק ו-ח.	פרק ז.	מל"ת שנו.
ה'	כ"ג במנחם-אב	הלכות נערה בתולה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ח.	מ"ע רכ. ריח. מל"ת שנו. מ"ע ריט. מל"ת שנט.
ו'	כ"ד במנחם-אב	הלכות סוטה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ט.	מ"ע רכג. מל"ת קד.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחה	זמן ק"ש	צוה היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה						
ו', י"ז במנחם-אב	3:41	4:40	5:05	6:04	12:46	1:20	7:32.4	7:59
ש"ק, י"ח במנחם-אב	3:43	4:41	5:05	6:05	12:46	1:20	7:31.5	7:58
א', י"ט במנחם-אב	3:44	4:42	5:06	6:06	12:46	1:20	7:30.6	7:57
ב', כ' במנחם-אב	3:45	4:43	5:07	6:06	12:46	1:19	7:29.6	7:56
ג', כ"א במנחם-אב	3:46	4:44	5:08	6:07	12:46	1:19	7:28.6	7:55
ד', כ"ב במנחם-אב	3:47	4:44	5:09	6:08	12:45	1:19	7:27.6	7:53
ה', כ"ג במנחם-אב	3:49	4:45	5:09	6:09	12:45	1:19	7:26.6	7:52
ו', כ"ד במנחם-אב	3:50	4:46	5:10	6:09	12:45	1:18	7:25.6	7:51

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר נהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י
עקב	6:55	8:09	7:10	8:12	7:03	8:12	7:12	8:11
ראה	6:48	8:02	7:04	8:04	6:56	8:04	7:05	8:03

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מזל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

שבתות בין המצרים

אבלות בשבתות בין המצרים

בגליון תשפ"א (פ' פינחס) ב'הלכות ומנהגי חב"ד' (בהערה 2) נידונה השאלה, שמצד אחד הרבי אמר שבשבתות בין המצרים אין אבלות כלל, ומצד שני מנהגנו שלא לברך שהחיינו גם בשבתות בין המצרים.

הנה המגן־אברהם (או"ח סימן תקנ"א ס"ק מב) כתב על איסור ברכת שהחיינו בימים האלה: "וטעם האיסור נראה לי כיוון דהזמן הוא זמן פורענות, אין לברך 'שהחיינו לזמן הזה', אבל אין הטעם משום אבלות, דהא לא מצינו שאבל אסור לברך שהחיינו". הרי שאין שום קושיא, שאין שום אבלות כלל בשבת, ואף־על־פי־כן לא מברכים שהחיינו מטעם אחר.

ולמעשה עוד, שמנהגנו שלא לברך שהחיינו גם בשבתות בין המצרים מיוסד על מנהג האריז"ל (כמו שמוכח במג"א שם), והרי האריז"ל הוא זה ש'ביטל' את עניין האבלות בשבת (חזון - ראה נטעי גבריאל פמ"ה הערה א), אלא על כורחך שאין זה מטעם אבלות.

ונראה בכוונת המג"א, שכיוון שאלו ימי פורענות אין ראוי להיות שמחים על כך שהגענו לימים אלו. על־פי זה לכאורה ההגבלה היא רק על ברכת 'שהחיינו' ולא על שום ברכה אחרת, אפילו ברכת 'הטוב והמטיב' (וכן כתוב בשערי תשובה סי' תקנ"א ס"ק י מסיודר יעב"ץ, ובפסקי תשובות ס"ק נד ובנטעי גבריאל ס"פ יז, ועצ"ע בזה¹).

ואולי החילוק בין 'אבלות' ל'פורענות' הוא, שאבלות היא על דבר בלתי רצוי שכבר קרה בעבר, ואילו זמן פורענות היינו שזמן זה עלול לעניינים בלתי רצויים, שלכן יש להיזהר בו בזהירות יתרה מכל השנה. ופרט זה נשאר כנראה גם בשבתות בין המצרים. ואבקש מהקוראים להעיר.

לב לייבמן, ראשון לציון

(1) עדיין לא נתבאר התיווך עם מה שפסק בשו"ע יו"ד סי' ת, ש(בכלל) יש אבלות בשבת.

כן צריך ביאור מה שהובא ב'התקשרות' מתורת מנחם חכ"ג עמ' 201, ש"כל ענייני בין המצרים אינם שייכים בשבת", והרי גם מניעת ברכת 'שהחיינו' היא מעניינים אלו.

וכן להאוסרים לבישת בגד חדש חשוב בשבתות שבין המצרים, ועכ"פ לאחר ר"ח אב, ועכ"פ בשבת חזון (ראה בפסקי תשובות שם ס"ק כה"כ). - המערכת.

חיטה שעורה וגפן בעבודת האדם

אם תופסת את האדם קרירות בשעת התפילה, עליו להפסיק ולהתחיל סדר חדש בעבודת ה' • גם לאחר התבוננות יש לקלף, לדרוך ולסחוט, כדי לגלות את הפנימיות • הדרך לבית יהודי ראוי - לשתף את האישה והבנות בעניינים שבהם מתבוננים • ומה היה דבר ה'מסירה' על אבי הרבי • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

קמי מריה⁴ - והשיב הבעל שם טוב⁵ על־פי משל לאדם שטובע בנהר ועושה תנועות שונות כדי להציל את עצמו, הנה גם אם העומד על שפת הנהר חושב שמוטב היה לטובע בנהר לעשות תנועות אחרות כדי להינצל, מכל מקום, לא יהיו לו קושיות על הטובע בנהר, שכן, בהיותו במעמד ומצב של טביעה בנהר, הרי זה נוגע ביותר בעצם נפשו, ובשעת מעשה אינו יכול לחשב בדיוק איזה תנועות כדאי לו לעשות...

וכמו כן כאשר יהודי עומד להתפלל, ומתבונן שהקב"ה הוא "מקור מים חיים"⁶, וכל הפורש ממנו הרי זה כמשל הדגים שבים שכאשר פורשים מן הים מיד מתים (כדאיטא בגמרא?) - הרי כיוון שעניין זה נוגע בעצם נקודת נפשו, כמדובר במאמר⁷ בעניין "בכל מאדך"⁸, אינו יכול בשעת מעשה לעמוד

א. בניגוד לעניין הגלות שהכתוב מתאר בלשון "מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים" - נאמר בכתוב בנוגע לארץ טובה ורחבה: "ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש"⁹, שפרטים אלו הם כנגד פרטי העניינים ד"מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים".

ב. כאמור לעיל², הנה עקרב הוא גרוע יותר מנחש ושרף, כיוון שקרירות - תכונתו של עקרב - מורה על העדר החיות.

ויובן על־פי מאמר הבעל שם טוב, במענה על הטענה שטענו על חסידים שבאמצע התפלה מתנענעים³ ("זיי וואָרפֿן זיך") ועושים תנועות עם הידיים ושאר האברים, בה בשעה שבעת התפלה צריך להיות בביטול כעומד לפני המלך, "כעבדא

(4) שבת יו"ד, רע"א. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סוסצ"ה.

(5) לקוטים יקרים יח, ב. הובא בהגהות "מקור חסד" (להר"ד מרגליות) לספר חסידים סנ"ז.

(6) ירמי' ב, יג, יז, יג.

(7) ע"ז ג, סע"ב. וראה ברכות סא, ב.

(8) פ"ג ואילך (לעיל ע' 137 ואילך).

(9) ואתחנן ו, ה.

(1) פרשתנו ה, ח.

(2) תו"מ ח"ז ע' 146.

(3) ראה תורת מנחם - התנועותיות ח"ז ס"ע 251. וש"נ.

בקריירות ולהגביל את תנועותיו כו'; ואם בשעת מעשה נשאר בקריירות, ויכול להבחין (פֶּאֶנְאָנְדֶּר־קלייבן) בשכלו ולהגביל את תנועותיו - הרי זה ראייה שעדיין חסר אצלו עניין "בכל מאדך", ואולי חסר לו עוד משהו לפני "בכל מאדך"...

כאשר עומדים בתנועה של קריירות השכל, הרי זה הוראה על העדר החיות, כנ"ל שקריירות היא העדר החיות. וכדברי אדמו"ר הזקן¹⁰ אודות המחונכים שלו: "זוטר אדרכו מחיה מתים"¹¹, שיש בכוחם להחיות גם את השכל, אף שמצד קריירות השכל הרי הוא בבחינת "מת"¹².

ג. על-פי זה¹³ יובן¹⁴ מה שכתוב בגמרא¹⁵: "נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, עקרב כרוך על עקבו יפסיק".

כאשר יהודי עומד בתפלה, ולפתע אוזוזת בו ("מיטאמאל נעמט אים אָן") חמימות של העולם, "נחש כרוך על עקבו" - הנה הגם שאין זה כפי הרצוי, מכל מקום, "לא יפסיק", אין לו להפסיק מתפלתו, כי אם להמשיך להתפלל. סוף-כל-סוף, כיוון שיש בו חיות, יהפוך את החיות וההתלהבות לקרדושה.

אבל כאשר עומד בתפלתו ואוזוזת בו ("עס כאפט אים אָן") קריירות, "עקרב כרוך על עקבו", עקרב שארסו קר - הנה הגם שזהו רק על עקבו, היינו שהקריירות לא פעלה במוחו ולבו, אלא רק בעקביים, מכל מקום, יפסיק מתפלתו. כי, אם באמצע התפלה אוזוזת בו קריירות, העדר החיות, הרי זו ראייה שכל סדר העבודה שלו אינו כדבעי, ולכן עליו להפסיק מסדר עבודה זה, ולפתוח בסדר עבודה חדש - עבודה מתוך חיות והתלהבות, שבאה על-ידי לימוד פנימיות התורה, "אילנא

דחייא"¹⁶.

ד. כאשר הפסוק מדבר אודות "ארץ טובה ורחבה" - אזי ההתחלה היא "ארץ חיטה ושעורה", והיינו, שכדי שיוכלו להיכנס לארץ טובה ורחבה, אזי השליבה הראשונה היא עניין הפירות, שהכוונה בזה לעניין ההתבוננות, ובוזה גופא ישנם ב' עניינים: חיטה ושעורה, שהם ב' אופני התבוננות. והעניין בזה:

החילוק בין חיטה לשעורה הוא - ש"חיטה" היא מאכל אדם, ו"שעורה" היא מאכל בהמה, כדאיתא בגמרא במסכת פסחים¹⁷.

וענינו באדם - ש"חיטה" שייכת לנפש האלקית שנקראת "אדם", על שם "אדמה לעליון"¹⁸, ו"שעורה" שייכת לנפש הבהמית שנקראת "בהמה" (כולל גם כפי שנפש הבהמית משפעת על שכל האנושי).

ובהתאם לכך יש צורך בב' אופני התבוננות - התבוננות ששייכת לנפש האלקית, והתבוננות ששייכת לנפש הבהמית:

ההתבוננות ששייכת לנפש האלקית היא ההתבוננות בגדולת ורוממות האין-סוף, שהתבוננות זו מעוררת את נפש האלקית; וההתבוננות ששייכת לנפש הבהמית היא ההתבוננות בדרגת האלקות השייכת ונוגעת אליו (דווקא), שהתבוננות זו מעוררת את נפש הבהמית.

ובפרטיות יש כמה מדרגות בהתבוננות השייכת לנפש הבהמית: יראת העונש, יראת חטא, ועד לבחינת "לאהבה את הוי' אלקיך גו' כי הוא חייך"¹⁹, דהיינו "לאהבה כו' משום כי הוא חייך"²⁰, והיינו, שאהבתו לאלקות היא בגלל שמסביר לעצמו שאלקות הוא חיייו כו' - שכל זה הוא בנוגע לעצמו ובכללות הרי זה אופן העבודה "על מנת לקבל פרס"²¹.

יראת ה' למילתא זוטרטא לגבי משה, העניו מכל אדם, שאמר על עצמו "ונחנו מה" (בשלח טז). ומטעם זה עצמו קל גם לכל אדם להגיע ליראה, שכן בכל נשמה בחינת "מה", הביטול להקב"ה.

(אורי-התורה דברים, עמ' תקסט)

הגדול הגיבור והנורא (יז)

הגדול - חסד; הגיבור - גבורה; והנורא - תפארת.

מדוע נוספה אצל תפארת אות ו', "והנורא"?

אומר הרב המגיד: תפארת היא מיוזג של שתי מידות מנוגדות, חסד וגבורה. מיוזג זה אפשרי רק על-ידי המשכה מדרגה נעלית ביותר (וכמו שני שרים המנגדים זה לזה, שבעומדם לפני המלך מתבטלים שניהם ממציאותם ויכולים להתחבר יחד), והמשכה זו נרמזת באות ו', המורה על המשכה מלמעלה למטה.

(מגיד דבריו ליעקב (הוספות) סימן יג)

והיה אם שמוע תשמעו (יא,ג)

בימי אדמו"ר ה'צמח-צדק' היה חסיד אחד שמפאת גילו המופלג לא היה יכול לנסוע אל הרבי. החסיד הזה נהג ללוות כל חסיד שעבר דרך עירו בדרכו לליובאוויטש, והיה אומר לו: "אם שמוע" - אם תשמע, "תשמעו" - סופך להכיר ולהרגיש ("דערהערען").

(מפי השמועה)

"דגנך ותירושך ויצהרך" (יא,ד)

אומר הגה"ק רבי לוי-יצחק ע"ה, אביו של כ"ק אדמו"ר: בפסוק זה נרמזות שלוש הגאולות של חג הפסח, פורים וחנוכה.

דגנך - חג הפסח. שכן גלות מצרים החלה בחלומו של יוסף "והנה אנחנו מאלמים אלומים" (וישב לו), וזהו דגן. לאחר מכן ירדו בני יעקב למצרים לשבור בר - דגן. בני-ישראל יצאו ממצרים כאשר "משארותם צרורות בשמלותם" (שמות יב) - שוב דגן.

תירושך - פורים, שכן נס פורים אירע על-ידי יין (ושתי נטרדה במשתה היין ובמקומה באה אסתר, וכן מפלת המן היתה במשתה היין שעשתה אסתר).

יצהרך - חנוכה, שהרי נס חנוכה קשור בכך השמן.

(מפי השמועה)

ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת (יא,טו)

אסור לאדם שיאכל קודם שייתן מאכל לבהמתו, שנאמר ונתתי עשב בשדך לבהמתך, והדר ואכלת ושבעת (ברכות מ)

אכילת בהמה - היינו התבוננות בעניין אלוקי המוכן גם לנפש הבהמית. אכילת אדם - התבוננות בעניינים נעלים, המתאימים לנפש האלוקית.

"אסור לאדם שיאכל קודם שייתן מאכל לבהמתו" - תחילה יש להאכיל את הנפש הבהמית, היינו פסוקי דזמרה, שהוא סידור שבחו של מקום בבחינת ממלא כל עלמין, כוח הפועל בנפעל, וזה נותן כוח בנפש הבהמית לעלות ולהתכלל באור אין-סוף-ברוך-הוא. ולאחר מכן יאכל מאכל אדם, היינו קריאת שמע ושמונה עשרה, ש"מוסר נפשו באחד" ממש, במהות ועצמות אור אין סוף.

(לקוטי תורה ויקרא עמ' מט)

(10) ראה סה"ש תש"ג ע' 99.

(11) ע"ז יו"ד, ב.

(12) ראה גם סה"ש תרצ"ז ע' 195. אגרות-יגודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ס"ע שטו. ח"ה ס"ע שעא (נעתק ב"היום יום" יא סינ).

(13) סעיף זה - המשך השיחה המוגהת שנדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 371 ואילך.

(14) ראה גם תורת מנחם - התוודעויות ח"ט ע' 96. וש"נ.

(15) ברכות ל, ב. וראה תקו"ז תי"ח (לז, א).

(16) זח"ג קכד, ב (ברע"מ). וראה תניא אגה"ק סכ"ו.

(17) ג, סע"ב ובפרש"י. וראה סוטה רפ"ב.

(18) יבמות סא, רע"א. ובשל"ה - חלק תושב"כ וישב סוף הדרוש צאן יוסף (שא, ב). ובכ"מ. גם בספר ע"ש"מ מאמר אם כל חי ח"ב פל"ג. ועוד.

(19) נצבים ל, כ.

(20) תניא אגה"ת פ"ט. וראה גם תניא פמ"ד.

(21) אבות פ"א מ"ג.

פרשת עקב

ארץ אשר אבניה ברזל (ה,ט)

אל תקרי אבניה אלא בוניה (תלמידי חכמים מקיימי עולם בבניניהו, רש"י) (תענית ד)

כדי לבנות את ארץ-ישראל יש צורך גם ב'ברזל' כפשוטו, היינו צבא ונשק שירתיעו את שונאי-ישראל; אבל יש לזכור תמיד ש'ברזל' זה אינו אלא לבוש בדרך הטבע לכוחנו האמיתי, לימוד ושמירת התורה.

(משיחת כ' מנ"א תשל"ז)

בעת ההוא הבדיל ה' את שבט הלוי... לעמוד לפני ה' לשרתו... ה' הוא נחלתו" (י,ח-ט)

"לוי" קשור עם עניין הגבורות, כידוע שכוהנים ולויים הם חסד וגבורה.

נמצאנו למדים: כאשר רואים עניין של גבורות - חושך כפול ומכופל של הגלות - צריך לדעת שכוונת ההסתרה היא להוסיף באור הקדושה, כיתרון האור מן החושך - "לעמוד לפני ה' לשרתו... ה' הוא נחלתו".

(מהתעודות שבת-קודש פרשת עקב תשמ"ה. התועודות תשמ"ה כרך ה, עמ' 2769)

מה ה' אלוך שואל מעמך (י,ב)

הקב"ה דורש מכל יהודי שיהיה בבחינת 'מה' וביטול, שאז לא יתאוה כלל לתענוגי העולם. וכמו שר גדול העומד לפני המלך, שמפני אימת המלך מתבטלת כל מציאותו, עד שגם אם יזדמן לו הגדול שבתענוגי העולם לא יתאוה אליו כלל.

(כתר שם טוב עמ' נו)

מה ה' אלוך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוך (י,ב)

אטו יראת-שמים מילתא זוטרתא היא? אין, לגבי משה מילתא זוטרתא היא (ברכות לג)

יש לבאר: על-ידי הלימוד במדרש ואגדה, שניתנו לנו על-ידי משה, אפשר להגיע בקלות לדרגה של יראת ה'. כמאמר רז"ל (אבות דרבי נתן ספכ"ט) "כל מי שיש בידו הלכות ואין בידו מדרש, לא טעם טעם של יראת חטא". וכמו כן אמרו (ספרי פרשתנו ספ"א): "למוד דברי אגדה שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם".

(אור-התורה דברים, עמ' תקסט)

* * *

ועוד: הכנעה ושפלות מביאות ליראת-שמים, כדכתיב (משלי כב), "עקב ענווה יראת ה'". לכן נחשבת

ויש להביא דוגמא להתכוננות השייכת לנפש הבהמית - בחינת שעורה:

יש להתבונן בכך שהפרנסה לא באה על-ידי תחבולות והתחכמות²², שהרי רואה שישנם חכמים גדולים שעושים כל מיני תחבולות ואף-על-פי-כן אינם מצליחים, ולא ידך גיסא, ישנם כאלה שאינם פקחים במיוחד ("ניט קיין פארשפיצטע"), ואף-על-פי-כן מצליחים. וכמו כן רואה בעצמו, שלפעמים מסתובב ימים שלמים עם כל מיני תחבולות ללא הועיל, ולפעמים קורה שללא תחבולות, וללא עשייה

הוא גם בנוגע לחיטה ושעורה ברוחניות: בכדי שהתכוננות דבחינת חיטה ושעורה תפעל פעולתה, להיות "תשמעון גו' ושמרתם ועשיתם גו'", שעל-ידי זה "ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החדש אשר נשבע גו'²⁵ - יש לשתף בכך את עקרת-הבית, והיינו, שלא די בכך שהבעל בעצמו מבין זאת, אלא עליו להסביר גם לאשה כל הנ"ל, הן ההתכוננות דבחינת חיטה והן ההתכוננות דבחינת שעורה. והוה הטעם לכך שכ"ק מו"ח אדמו"ר השתרל ביותר

כאשר יתבונן שעניינו הוא לגלות אלוקות בעולם, אזי יבין שכל זמן שנשאר לעמוד במציאותו, אינו כלי להמשיך אלוקות בנפשו

בעניין חינוך הבנות, לא פחות מאשר בנוגע לחינוך הבנים²⁶, ובכמה פרטים עוד יותר מאשר חינוך הבנים - כי, בכדי שיהיו נשים יהודיות ("אידישע פרויען") צריכות להיות תחלה בנות יהודיות ("אידישע מיידלאך"), וכדי שיהיו בנות יהודיות צריך להיות חינוך הבנות.

ועניין זה נוגע לא רק לבנות-ישראל עצמן, אלא גם לבני-ישראל, שכן, כדי שהאנשים, הבעל והאזה, יהיו כדבעי, תלוי הדבר - במידה גדולה - בהנהגת הנשים²⁷, האשה והאחות, והיינו, שכאשר עקרת-הבית מתנהגת כדבעי, אזי גם הנהגת הילדים היא כדבעי, וגם הנהגת הבעל היא כדבעי, כך, שהבית כולו מתנהל כפי שצריך להתנהל בית יהודי - שהבית הפרטי נעשה מקדש לה', כמו שכתוב²⁸ "ועשו לי מקדש", ועל-ידי זה "ושכנת בתוכם", להיות "כתפארת אדם לשבת בית"²⁹, היינו, שהבית נעשה

כלל, באים אליו - הוא אפילו לא צריך ללכת, אלא באים אליו - בהצעה מסחרית שנוחלת הצלחה. ואם כן, רואים בעליל שלא ההתחכמות מביאה את הפרנסה, אלא ישנו בורא עולם ומנהיגו, ובו תלויה פרנסתו.

ה. החילוק שבין ב' אופני ההתכוננות ד"חיטה" ו"שעורה" הוא:

ההתכוננות בבחינת "חיטה" - כיוון שמדובר אודות גדלות ורוממות האיץ-סוף, הרי זה עניין של בלי גבול. ואילו ההתכוננות דבחינת "שעורה" - כיוון שזהו עניין הקשור עם האדם, הרי זה בהגבלה, ולכן נקרא בשם "שעורה", מלשון שיעור (ומרה)²³.

1. והנה, כשם שבנוגע לחיטה ושעורה כפשוטם, יש צורך בפעולתה של עקרת-הבית, שהיא מכינה את החיטה ושעורה שיהיו ראויים לאכילה²⁴ - כן

(25) ריש פרשתנו.

(26) ראה גם מכתב ח"י מנחם אב שנה זה (אגרות-קודש ח"י ג' ע' שעח). תורת מנחם - התועודות ח"י ג' ע' 24. וש"נ.

(27) ראה תורת מנחם - התועודות ח"י ג' ע' 262 ואילך.

(28) תרומה כה, ח.

(29) ישעי' מד, יג.

(22) ראה תורת מנחם - התועודות ח"י ב ס"ע 107. ע' 140. וש"נ.

(23) ראה לקו"ת במדבר יו"ד, ב. יא, אי"ב. ובכ"מ.

(24) ראה יבמות טג, א.

"כתר שם טוב עולה על גביהן"

יהי רצון מלפניך... שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך (פרק ה משנה כ)

[.] בנוגע למשנה זו יש כמה גרסאות ונוסחאות היכן הוא מקומה המדויק של משנה זו, אבל לכל הגרסאות שייכת משנה זו לפרק שלומדים ביום שבת קודש זה.

ותן חלקנו בתורתך:
מהלשון "חלקנו" סתם, מבלי לפרש איזה חלק - משמע, שקאי על החלק בעולם שיש לכל אחד ואחד מישראל, שניתן לו חלק בעולם כדי לבררו, יחד עם בירור גופו ונפשו הבהמית. ועל זה היא הבקשה "ותן חלקנו בתורתך" - שבירור החלק בעולם ("חלקנו") יהיה באופן הבירור של תורה ("בתורתך").

וביאור החילוק בין שאר אופני הבירורים לאופן הבירור על-ידי התורה:
... כללות עניין הבירור בדרך מלחמה, שבוה נכלל גם הבירור שבעניין המצוות, ולדוגמא: מצות תפילין, שלוקח עור בהמה ומעבדו לעשות ממנו תפילין, ויש בוה כמה דינים, כמו עיבוד לשמה וכיוצא בה - הרי צריך להיות בוה עניין של מלחמה, שלא יעשו מעור זה עניינים אחרים, ושלא יתערבו עניינים של פניות (היפך "לשמה"), וכיוצא בוה.

אמנם, הבירור שעל-ידי התורה אינו בדרך מלחמה, כי אמרו חז"ל "מאן מלכי רבנן". והנה, סדר המלוכה הוא באופן שכאשר המלך רוצה לפעול דבר מסוים, אינו צריך להתעסק עם הדבר, אלא הוא נשאר בהיכלו, ורק גזר שיעשה הדבר באופן כך וכך, ובמילא נעשה הדבר כרצונו על-ידי השרים והעבדים, כך שהמלך מצד עצמו אינו צריך להתיירא משום דבר, כיוון שאינו בא באופן של התלבשות כו'. באופן כזה הוא בירור התורה - שאין צריך להתעסק בדבר המתברר (ובמילא לא שייך שיהיה אחיזה לרע), כי אם, ללמוד בתורה ולפסוק כיצד צריך להיות הדבר על-פי התורה, ובהתאם לכך נעשה הבירור בדרך ממילא.

...וזהו תוכן הבקשה "ותן חלקנו בתורתך" - שבירור חלקו בעולם יהיה באופן הבירור של תורה, שאז אין צורך במלחמה, ואין מקום לאחיזה כו'.
אמנם, כדי שיוכל להיות בירור חלקו בעולם באופן בירור התורה, צריך להיות "ותן חלקנו בתורתך", היינו, למצוא את חלקו הפרטי בתורה ("חלקנו בתורתך"), ועל-ידי זה יוכל לברר את חלקו בעולם ("חלקנו" סתם) באופן הבירור של תורה ("בתורתך").

והעניין בוה - שלכל אחד מישראל יש חלק בתורה, בכל התורה, וכמו כן נמצאים בתורה כל העניינים שלו, כל עניין במקום המתאים לו. וכאשר מכווין לחלק בתורה השייך לעניין זה - אזי יכול לבררו באופן הבירור של תורה.

...וזהו תוכן הבקשה "ותן חלקנו בתורתך" - שיזכה לכוון לחלק שלו בתורה ששם נמצא גם חלקו בעולם, ועל-ידי זה יוכל לברר חלקו בעולם באופן הבירור התורה.

(תורת מנחם - התועודויות תשי"ג חלק ב' (ח) עמ' 172-176)

ח. לאחרי "ארץ חיטה ושעורה", דקאי על 'ב' אופני ההתבוננות דנפש האלקית ונפש הבהמית (כפי שנפעלים גם אצל עקרת-הבית, כנ"ל ס"ו), הנה בכדי שההתבוננות תפעל פעולתה להיות "תשמעון גו' ושמרתם ועשיתם" - צריך להיות גם "גפן" (כהמשך הכתוב), "נכנס יין יצא סוד"³⁵, שהוא עניין פנימיות התורה.³⁶ והעניין בוה:³⁷

"גפן" - יש בתוכו יין, אבל ישנו קרום ("הייטל") שמכסה על היין שבפנים, ובכדי לגלות את היין שבפנים, צריכים תחילה להסיר את הקרום המכסה. ועל דרך זה ברוחניות: לאחרי שעוסק בעבודה ד"חיטה" ו"שעורה", ב' אופני התבוננות הנ"ל, שמצד זה נעשה בלבד פנימה עניין היין "המשמח אלקים ואנשים"³⁸ - הנה מצד זה שנמצא בעולם, מלשון העלם³⁹, יכול להיות שה"יין" שבפנים לא יפעל פעולתו, ובהכרח להסיר את ה"קרום", היינו, ההעלם והסתור של העולם.

זאת ועוד:
גם לאחרי שמסירים את הקרום שמבחוץ, הנה בכדי שיהיה "יין", יש צורך לחסות ולדרוך את בשר הגפן. וענינו ברוחניות - "רוח נשברה לב נשבר ונדכה"⁴⁰, שעל-ידי זה "יצא סוד".

כלומר: אף-על-פי שלומד תורה ומקיים מצוות, ויודע בעצמו שלא חטא מימיו, שלכן הוא צדיק בעיני עצמו, ובמילא עושה חשבון שהקב"ה לא יוכל לפרוע את התשלום ("יזך אויסצאלן פאר אים") אפילו אם ייתן לו "כל חללי עלמא"⁴¹, כיוון שאין זה שכר מספיק לגבי עבודתו -

הנה יש מקום לומר שכן הוא האמת, שבשביל התורה ומצוות שמקיים יהודי הרי "כל חללי עלמא" אינו מספיק עבורו⁴², אבל אף-על-פי-כן, כאשר יתבונן שענינו הוא לגלות אלקות בעולם, שאלקות

דירה להקב"ה, וכידוע³⁰ שעניין הדירה הוא שהרה ברירה נמצא בה בכל עצמותו, והיינו, שהבית נעשה כלי לעצמותו יתברך.

וכאשר יעסקו כדבעי בחינוך הבנות, אזי יוכלו לומר למשיח - ש"הנה זה עומד אחר כתלנו"³¹, הוא כבר מוכן לבוא, אלא שממתין על "צבאות הוי'" שעמדו והיו מוכנים לביאתו - "ראו גידולים שגדלנו", הנה העמדנו לך "צבאות הוי'", בני-ישראל ובנות-ישראל, כפי רצון ה', יהודים בריאים ברוחניות ובמילא בריאים בגשמיות, ואז יוליך אותם משיח אל ארץ טובה ורחבה, בגאולה השלימה.

ז. (אחר כך אמר:) כ"ק מו"ח אדמו"ר יסוד באוסטרליא מוסד עבור חינוך הבנים, ועל-ידי התעוררות רחמים רבים שממשיך הרבי, מתנהל המוסד בהצלחה מופלגה, על-ידי פלוני בן פלוני וכל משפחתו³² שהם העומדים בראש.

ועל-פי האמור שחינוך הבנות חשוב לא פחות מאשר חינוך הבנים, ועוד יותר ממנו - יקימו מוסד גם עבור חינוך הבנות³³, ומשפחה הנ"ל תהיה מהעומדים בראש, ובראי לא תהיה מניעה מצד עניני כספים, שהרי סוכם ("ווי מ'האט שוין אָפגערעדט") אשר "לי הכסף ולי הזהב"³⁴.

ואז יאמרו למשיח שהוא כבר יכול לבוא... שהרי גם באוסטרליא ישנו כבר מוסד עבור חינוך הבנות: "בית רבקה" ו"בית שרה", ובמילא יכול כבר משיח לבוא, ולקחת את "צבאות הוי'" אל ארץ טובה ורחבה.

(וסיים כ"ק אדמו"ר:) כיוון שהניחו עתה "אבן הפינה" עבור "בית רבקה" ו"בית שרה" באוסטרליא - יאחלו כל הקהל להניל: "מזל טוב".

* * *

(30) ראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא. וש"נ.
(31) שה"ש ב, ט.
(32) כ"ק אדמו"ר הזוכים בשמם ר' משה זלמן ובנו ר' דוד וכל משפחת פייגלין (המזל).
(33) ראה מכתב י"ז סיון; י"ח מג"א; כ"ט מג"א; אדר"ח אלול; י"ב אלול - שנה זו (אגרות-קודש ח"ג ס"ע קפו ואילך; ע' שעח; ריש ע' תט; ס"ע תיג ואילך; ע' תנה). וראה גם ח"ד ריש ע' ג.
(34) חגי ב, ה. וראה קידושין בסופה.
(35) עירובין סה, סע"א. וש"נ.
(36) ראה לקו"ת שה"ש ב, סע"א ואילך. ובכ"מ.
(37) ראה תו"א מקץ לא, רע"א. ויח מו, ב. ובכ"מ.
(38) ס' שופטים ט, יג.
(39) ראה לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.
(40) תהלים נא, יט.
(41) ראה שבת עז, ב ובפרש"י. ועוד.
(42) ראה תו"א מקץ שם, ג.

תקנתנו אשר נזכה להוציא לאור גם שאר חבורי וכתבי רבותינו, אשר לאורם נסע ונלך עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.
מנחם שניאורסאהן
עשרים בחודש מנחם אב ה'תש"ה ברוקלין נ.י.
בסוף הספר "שור"ת צמח צדק" מופיעה השורה הבאה:

"הוגה ונסדר עליידי מנחם מענדל בהרב ר' לוי יצחק".
בשנת תש"ה הופיע ברפוס הספר "קיצורים והערות על התניא" מכ"ק אדמו"ר הצמח צדק. ההקדמה החתומה אף היא עליידי הרבי, נחתמת בתאריך "עשרים בחדש מנחם אב ה'תש"ה ברוקלין נ.י".

Merkos
L'Inyanei Chinuch, Inc.
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

RABBI JOSEPH L. SCHNEERSON,
President

Chairman, Exec. Committee
RABBI MENDEL SCHNEERSON

Director
RABBI M. A. HODAKOVA

Executive Secretary
NIRSAK J. MAROUL, M.A.

מ ר כ ו
ל ע ו י נ י ח ו נ ו
770 איסטון פארקווי
ברוקלין, נ.י.

דיק אדמו"ר שלישיא מלובאוויטש,
נשיא

יור ועד תופעל:
הרב מנחם מ. שניאורסאהן

מנהל:
הרב מ. א. חודקוב

סוכר יוש"פ:
יוסף י. מרול

דיק אדמו"ר שלישיא מלובאוויטש,
נשיא

יור ועד תופעל:
הרב מנחם מ. שניאורסאהן

מנהל:
הרב מ. א. חודקוב

סוכר יוש"פ:
יוסף י. מרול

ו מנחם אב ח'ט'

כבוד ידידנו הנכבד והנעלה

תו"ח א"א נז"ס חו"ב זכו"

סתור"ר ש"י בראזוסאן.

(א) תיכף לקבלת סכתנו סתריא חובנו לכ"ק סו"ח אדמו"ר שליט"א זה"י
שבק רצון על אשר ענין ההודעה הולך וסתקדם ונפתח אסר יה"י
בהידור האפשרי.

(ב) בהקדמה שהנני בא עליה לתת (בתניא, ע"פ ר' זש"א) צריך לטנות הזמן.
זכ"ל: ל מנחם אב ח'ט'...

(ד) בהשו"ע אין צריך להדפיס ההוספות הצ"צ שבסוף (כי אין טיכיים להשו"ע,
יש בהם חרבה פניו, ובהוצאה החדשה של הצ"צ גרפסו מתקנים ובהוספה)
השער וההקדמה אטלה בקרוב, ויכול להחחיל בהדפסת השו"ע, צ"ל אלה עקומפ.

(ה) לפי התכנית לע"ע ידפיס נוסף על התניא, ע"ר, ט"א, שו"ע, ספרנו ח"א,
חלק ב, ח"ד, גם נסדר החלת השם השלם (ולתקן בו ע"פ לוח התקון שנשלח
לו ככל האפשרי) שני אלפים עקומפסל...

(שער התניא ושער התשובה) (ה'תש"ה)

ולסיים בדברי הרב:
ב"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א כותב באחד מסכתביו, הצ"צ אסר-פלה הבאה
בדברו אז ברבים, שבכתב-לפני העולם, שבדפוס-לדורי דורות.
- ואולי אפ"ל בריק הלשון דורי דורות שהוא לכה"פ ארבעה דורות:
דורי שנים דורות שנים (ע"ד סטארז"ל סנה"צ, א, עה"פ דור דורים),
ע"פ ש"כ הצ"צ בפירושו לתהלים (קס"ד), דור לדור הם כל סדר
ההשתלשלות כז"ל כי כל עולם גמול נקרא דור, זא"כ ד' דורות הם ד' עולמות
אבי"ע, וכמו שד"ע עולמות אבי"ע כוללים כל העולמות, כמו"כ בהבטוי דורי
דורות נכללו כל הדורות, ועיינו"כ לקו"ת ד"ה ביאור ענין מוצאיהם.

המסכה לבשו"ט ססנו
הרב מנחם שניאורסאהן

מכתבו של הרבי לרב בראזוסאן: "בהקדמה שהנני בא עליה על החתום צריך... להיות כ' מנחם אב ה'תש"ז"

הוא למעלה באין-ערוך מכל מציאותו, אזי יבין שכל זמן שנשאר לעמוד במציאותו, אינו כלי להמשך אלקות בנפשו,
- שהרי מבלי הבט על מעמדו ומצבו, שלא חטא מימיו, ועובד עבודתו כמו צדיק תמים, הרי כל זה הוא המציאות שלו, ואין זה כלי לאלקות -
ועליידי התבוננות זו יהיה אצלו "לב נשבר ונרכה" - שכן, עם היות ש"כל חללי עלמא" אינו מספיק עבורו, מהי התועלת בכל זה כאשר אין לו שייכות לאלקות?!

וכאשר נעשה אצלו "לב נשבר ונרכה" - הרי זה כמשל ה"גפן" שכאשר סוחטים ודורכים את הבשר אזי מתגלה ה"יין", וכמו כן ברוחניות, שעליידי "לב נשבר ונרכה" מתגלה ה"יין" ש"משמח אלקים ואנשים",
והיינו, שיומשך אלקות בנפשו ובעולם, שזהו הפירוש ד"משמח אלקים ואנשים" - שנעשה שמחה בשם "אלקים", בגימטריא הטבעי⁴³, עליידי זה שנמשך ומאיר בו שם הוי' (דלעילא) שלמעלה מהשתלשלות⁴⁴, ובמילא נעשית גם ההנהגה למטה ("אנשים") באופן של בלי גבול, כמדובר במאמר⁴⁵ בעניין "עושיין רצונו של מקום"⁴⁶ - "ועמדו" זרים ורעו צאנכם"⁴⁷.

* * *

ט. ה"רבות" ⁴⁸ הראשונה של אדמו"ר (בעל ההילולא) היתה בעיר יעקאטרינעסלאוו, שהיתה אחת הערים הגדולות בכל המחוז.
על רבנות זו היתה התנגדות גדולה - כנראה היה זה מצד העלמות והסתרים בגלל עניינים אחרים, בגשמיות, והיו גם כמה "מסירות":

(43) פרס ש"ב פ"ב. ר"ח שער התשובה פ"ו (ר"ה והמרגיל - קבא, ב). ש"לה פט, א. קפט, א. ועוד. תניא שהיה"א רפ"ו. ובכ"מ.
(44) ראה לקו"ת שה"ש שם, ב.
(45) ברכות לה, ב.
(46) ישע"י סא, ה.
(47) המשך הענין (כנוגע ל"תאנה" ו"רמון") - נתבאר בשיחת ש"פ ראה מבה"ח אלול ס"ו ואילך (לקמן ע' 170 ואילך).
(48) ראה גם תורת מנחם - התוועדות ח"א ע' 146 ואילך. וש"נ.

פעם אחת הגיע פקיד אל אדמו"ר ומסר לו פקודה שנתקבלה מעיר-הבירה, פטרבורג, שבמשך כ"ד שעות עליו לעזוב את המחוז.
כדי לברר אצל הפקיד את סיבת הפקודה - נתנו לו מעט משקה... ו"נכנס יין יצא סוד" כפשוטו, ואז נתברר, שהיתה "מסירה" על אדמו"ר שהוא גורם בלתי-סדר בעיר: רב יהודי, תמורת זה שצריך להיות דוגמא שגם אחרים ילמדו ממנו - הרי הוא "שיכור", וקורע בגדים מאנשים...

כאשר חקרו ודרשו לפשר הרברים - התברר שהכוונה היתה למאורע שהיה בהתוועדות י"ט כסלו:

בי"ט כסלו התוועדו כל הלילה, וכפי שהיה הסדר אצל חסידים כשהתוועדו כל הלילה, שלפנות בוקר היו פושטים את הבגד העליון ("סירטוק"), והיו יוצאים בריקוד ללא הבגד העליון.
גם בי"ט כסלו הנ"ל התוועד אדמו"ר בחברת חסידים כל הלילה, והיו במצב רוח עליו ("אויפגעלייגט"), ובמהלך ההתוועדות פשטו את הבגד העליון, ואדמו"ר "סייע" לאחד המסובים לפשוט את הבגד העליון, לקח מעט משקה ויצא בריקוד.

וכפי שהתפרש המאורע אצל "עולם'שע" - שאדמו"ר היה אז שיכור... שהרי אילו היה מפוקח ("ניכטער"), לא היה יוצא לפתע בריקוד, שכן, רב גדול בתורה צריך להיות זהיר בכבוד התורה, וצריך להקפיד על כך שהבעלי-בתים יחלקו כבוד לתורה שנמצאת בו פנימה,
- (כ"ק אדמו"ר סיפר בכתב-שחוק): כאשר כ"ק מו"ח אדמו"ר היה בלענינגראד, היתה התוועדות חסידים בשמחת-תורה או בי"ט כסלו שהיה נוכח בה אחד הרבנים, "א' עולם'שער". באמצע ההתוועדות חשקה נפשו לומר פלפול בנגלה. ומובן שלא היה זה הזמן המתאים לכך. והחליטו המסובים⁴⁹ לצוות עליו להשתטח ("לייגן זיך") על השולחן... וכן עשה - שהרי אדמו"ר חז"ל⁵⁰ "חברך קרייך חמרא אוכפא לגביך מוש" (טול אוכף של חמור... ושים אותו על גבך, כלומר, הודה לדבריו), ובמילא, כאשר יהודים מצווים להשתטח על השולחן, צריכים לעשות כן...

(49) כ"ק אדמו"ר הוכיח שבנימין אלטהויז הי' נוכח שם.
(50) ב"ק צב, ב (ובפרש"י).

מוסדות חדרי תורה אור בארצנו השדושה ת"ז

המשרד: תל-אביב, רחוב יבנה 3א, טלפון: 623833, דל 2833
CHADREI TORAH OR
 TRADITIONAL EDUCATIONAL SYSTEM IN THE HOLY LAND
 New York Office: 222 E. 12th St., Brooklyn, N. Y. 11225
 PR 1-0662-PR 2-2990
 455 CROWN ST. כ"ה

קול קורא

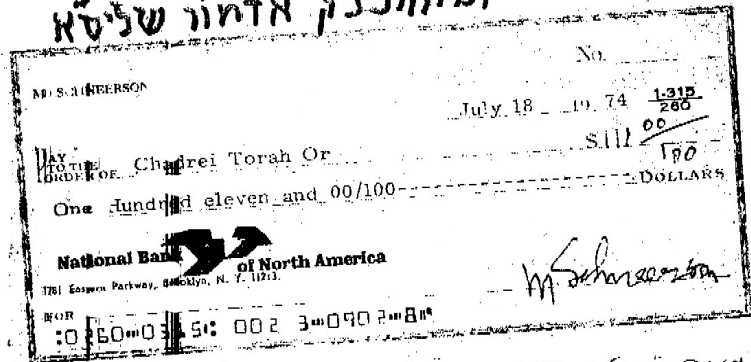
לאנשי התמימים ולכל אונג התורה

והמצויק ה עליהם יח

היות והנהלת חדרי תורה אור מעוניינת

למאגרת הבר מצוה הכללית עבור מאה ששטר יצאו
 ובי עתים בעיקר צפתתו ביום כ' מנחם אם הוציא
 כמוצא זה יעלה לנו בהוצאות גדולות
 לכן אנא פנימ אלמט אנא להשקטת שם בן יצו
 ובלב רחב בהוצאות קנית תפלין סעודת גדולה וכל
 אשר היא הצלת נפשות מלוש
 ובצמח זה יקום העיד ציין במספר יצאה ששטר

תרוחת כן אדמו שליש

אנשי כן אדמו שליש יעלה לנו בהוצאות גדולות
 אצמח זה יקום העיד ציין במספר יצאה ששטר

ה'קול קורא' שנכתב בכתב יד עם צילום ההמחאה ששלח הרבי עבור בר המצווה לנערים היתומים

בני-אדם היא, שכאשר אוחו שהאמת היא כך וכך, אזי עושה כן בגלוי לעין כל, ללא הגבלות. וכפרט על-פי מה שנתבאר במאמר⁵³, שכאשר העבודה היא באופן של "בכל מארך", בלי גבול, אזי ההנהגה היא באופן ש"עמדו זרים ורעו צאנכם".

וכפי שמבאר אדמו"ר הזקן במאמר⁵³ - שעליו מיוסד המאמר דלעיל - על הפסוק "ושמר גו' ואת חסדך", ש"חסד" הוא נעלה יותר מ"צדקה", שהרי צדקה היא לעניים, וגמילות-חסדים היא בין לעניים ובין לעשירים⁵⁴, והיינו, שצדקה היא מילוי החיסרון בלבד, ואילו חסד הוא עניין של עשירות.

ואם כן, כאשר העבודה ד"תשמעון גו' ושמתם ועשיתם" תהיה באופן ד"בכל מארך", אזי יומשך לא רק "די מחסורו"⁵⁵, שזהו עניין של הגבלה, אלא גם עניין של עשירות, בלי גבול. והעניין ד"מרבח נכסים מרבה דאגה"⁵⁶ יתבטא רק בכך שיצטרכו לדאוג כיצד לנצל את העשירות בעניין הצדקה כו'.

וכאמור... שעכשיו רואים כבר גם בעיני בשר, שדווקא על-ידי ההנהגה על-פי התורה זוכים לחיים מאושרים גם בגשמיות.

(מהתוועדות כ"ף מנחם-אב ה'תשט"ו.
 'תורת מנחם' כרך יז עמ' 147-157, בלתי מוגה)

- (53) ראה אוה"ת ריש פרשתנו.
- (54) סוכה מט, ב.
- (55) פ' ראה טו, ח.
- (56) אבות פ"ב מ"ז.

וכאשר השתטח על השולחן, הצליפו בו ("מ'האט אים אריינגעציילט") אחת ושתיים ושלש וארבע, כמניין ד' אותיות שם הוי'... - יש דעה⁵¹ שמספר המלקות בערב יום-הכיפורים קשור עם שם הוי'. - בתחילה שתק ולא אמר להם מאומה, כיוון שלא רצה להכשיל יהודים ולעבור על "לפני עור לא תתן מכשול"⁵², אבל אחר כך לא היה יכול עוד להתאפק, ואמר: על כבודי הנני מוחל, אבל אינני יכול למחול על "כבוד התורה"... לקחתם "ארון מלא ספרים" והצלפתם בו!... - וכיוון שאאמרו פשט את בגדו העליון ויצא בריקוד, הרי זו ראייה מפורשת שהיה שיכור... ואז הסבירו להפקיד את העניין, ובטלה הגזירה.

ל' כלפי מה הדברים אמורים? - להורות שלא צריכים להתפעל. ישנם כאלה שעושים הכול בהגבלה, כיוון שיראים שיאמרו עליהם: הנה רב, יהודי דתי, חסיד ליובאוויטש, וכיוצא בזה.

אבל האמת היא שהנהגה כזו לא תביא נשיאת חן. אדרבה: כאשר הנהגתם תהיה ללא הגבלות - דווקא אז תהיה להם נשיאת חן אפילו בעיני אינם-יהודים, כי, כאשר מתבייש מפני הזולת, חושב זה שעומד מן הצד: היום - מרמה את הקב"ה, בגלל שמתבייש ממני, ומחר - ירמה גם "סוחר", כדי לשאת חן בעיני סוחר אחר... ובמילא מוכן גם בשכל אנושי, שהדרך היחידה לשאת חן בעיני

- (51) ראה פ"ח שער יוה"כ פ"א.
- (52) קדושים יט, יד.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות' ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

רוצים משיח כפשוטו

נחמת הנביאים אינה מספיקה

"תקנו לומר בתחילת הפטרות הנחמות נחמו נחמו עמי, כלומר, שהקב"ה אמר לנביאים נחמו נחמו עמי. על זה משיבה כנסת ישראל (בהפטרות שבת זו) ותאמר ציון עזבני ה', כלומר, איני מתפייסת מנחמת הנביאים".

הייתכן - טוענת כנסת ישראל - שלאחרי גודל אריכות וקשיי הגלות באופן מבהיל ביותר, שולח הקב"ה את הנביאים ואומר להם "נחמו נחמו עמי"?... ועל זה באה ההפטרות בשבת שלאחרי זה - "ענייה סוערה לא נוחמה", כלומר, הנביאים חוזרים ואומרים לפני הקב"ה, הנה כנסת ישראל לא נתפייסה בתנחומין שלנו! ואכן, מקבל הקב"ה את טענתה המוצדקת של כנסת ישראל - "חוזר הקב"ה ואומר (בהפטרות שלאחרי זה) **אנוכי אנוכי הוא מנחמכם**".

אמנם, עדיין צריך להבין: מכיוון שטענת כנסת ישראל היא טענה צודקת, ובוודאי יודע הקב"ה שבני ישראל יטענו כן - אם כן, למה שולח תחילה את הנביאים שהם ינחמו את כנסת ישראל, "נחמו נחמו עמי"?!

והביאור בזה - כמדובר לעיל שהקב"ה יודע אמנם את צרכיהם ורצונם של בני ישראל, אבל אף-על-פי-כן, מכיוון שרצונו והפצו בעבודת המטה, לכן, ממתין עד שבני ישראל יבקשו על הגאולה, "ווי וואנט משיח נאו", ואז ממלא את בקשתם תיכף ומיד, ברגע כמימרא. וכן הוא בנידון דידן - שהקב"ה ממתין שבני ישראל יטענו ויאמרו שאינם מתפייסים בנחמת הנביאים, כפי שאמרו בדיבור בהפטרות שבת זו: "ותאמר ציון עזבני ה'", ואז מקבל הקב"ה את טענתם, ומנחמם בעצמו - "אנוכי אנוכי הוא מנחמכם". והעיקר - שמהדיבור אודות "שבעה דנחמתא" נוכח לנחמה בפועל ממש, ובפשטות - גאולה האמיתית והשלמה על-ידי משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים. וכדברי אדמו"ר מהר"ש לאביו אדמו"ר הצמח צדק: "אידן ווילן האבן משיח'ן כפשוטו" [=יהודים רוצים את משיח כפשוטו]!...

וכאמור, תיכף ומיד, ברגע כמימרא, "משיח נאו", כך שסיום ההפטרות ד"שבעה דנחמתא" יהיה ביחד עם משיח צדקנו, שכן, גם אז יקראו בתורה ויאמרו את ההפטרות, ואדרבה - בתכלית השלימות, "כמצוות רצונך", כן תהיה לנו, במהרה בימינו ממש.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת עקב ה'תשמ"ה, התוועדות תשמ"ה כרך ד, עמ' 2781-2780 - בלתי מוגה)

הגאולה העתידה קשורה עם אדם כמשה רבנו

הגאולה העתידה תהיה באופן ד"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", וכשם שביציאת מצרים היתה הגאולה קשורה עם משה רבינו, מתן תורה וזמן הקץ דווקא, כך תהיה הגאולה העתידה קשורה עם אדם כמשה רבינו ("מיט א משה רבינו"), עם מתן תורה דפנימיות התורה ועם זמן הקץ, וכמפורט סדר הדברים ברמב"ם הלכות מלכים, וכפי שהראו רבותינו נשיאינו בספרים (למי שהיה רק מוכן לראות...).

(מהתוועדות כ' במנחם אב ה'תש"ד - בלתי מוגה; תורת מנחם כרך יב, עמ' 159)

לכן אנו פונים אליכם אנא להשתתף בזה ביד נדיבה ובלב רחב בהוצאות קניית תפילין וסעודה גדולה, [פעולה] אשר היא הצלת נפשות ממש. ובזכות זה יקרים היעוד "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה".

בשולי הכרוז, שנכתב בצורה ידנית, נכתב בכותרת: "תרומת כ"ק אדמו"ר שליט"א וניתן צילום ההמחאה מכ"ק אדמו"ר".

בתחית העמוד צוטטה התשובה הבאה: מענה כ"ק על ההודעה: ויהי [רצון] שתהא בהצלחה רבה ומצו[נ]רפת [בוזה] השתתפותי, אוכיר על [הצניון].

רק לאחרונה פרסמנו (גליון תשפ"א עמ' 13) את תשובת הרבי שאין ביכולתו ליוזם איסור עישון כיוון ש"אאמו"ר [=אבי אדוני מורי ורבי] ז"ל עישן רבות בידיעת אדמו"ר [=מהרש"ב] ג"ע כמוכן ופשוט".

כיבוד אב בציון התאריך...

פן אחר של כיבוד אב מוצא את ביטויו בהענקת תאריך הארצייתי של אביו הגה"ח ר' לוי יצחק ז"ל בהקדמות לספרי קה"ת. כותב הרבי בז' במנחם אב תש"ז אל הרה"ה הנעלה ר' דוד בראוואמן - מי שהיה ממונה והתעסק באותם שנים בהדפסת ספרי קה"ת באירופה במסירות נפש (אגרות קודש כרך ב, עמ' ריח):

בהקדמה שהני בא עליה על החתום (בתניא, עטרת ראש ושערי אורה) צריך לשנות הזמן. וצריך להיות כ' מנחם אב ה'תש"ז.

לפועל, כפי שמציין הרש"ד שי' לוי בשולי הגיליון שם - התאחזה הרפסתם של שני הספרים האחרונים ורק התניא נחתם בתאריך זה.

אבל שני חיבורים אחרים, של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, הופיעו לתאריך זה. הראשון הוא ספר שו"ת צמח צדק, אשר ה'פרשת דבר' בראשית הספר נחתם על-ידי הרבי במלים הבאות: ואנחנו תודה-לקל כי עלתה בידנו לגמור את הדבר, למרות המניעות הרבות אשר עמדו בדרכנו.

- מובן שטוב לעשות כן.

הרה"ח וכו' הר"ר דוד שי' רסקין עשה מאמצים גדולים, טרח והשתדל עד שהספרייה אכן נפתחה באותה שנה. מאוחר יותר הוסב שמה ל"ספריית לוי יצחק" על-שם אביו של הרבי.

כשהרבי קיבל במתנה את "ש"ס מאורות" מהרה"ח הר"ר נתן גוראריה (ז"ל) מוציא-לאור המהדורה, העניק במתנה ל"ספריית לוי יצחק" את הש"ס שבו השתמש עד אז.

"את יסוד הביאור שמעתי מאאמו"ר..."

ב'לקוטי שיחות' כרך ח' שיחה א' לפרשת קורח יש ביאור מופלא במחלוקת קורח ועדתו. יסוד הרעיון הוא שלוש האותיות המרכיבות את השם 'קרח', שלהן דמיון לאות ה"א.

בשנת תשמ"ב (בליל ג' תמוז - התוועדות תשמ"ב כרך ג, עמ' 1714) גילה הרבי בדרך-אגב שאת נקודת הרעיון שמע מאביו ז"ל.

וכה התבטא:

דובר פעם בארוכה (לקוטי שיחות חלק ח' עמ' 108 ואילך) על יסוד מה שמעתי מאאמו"ר ז"ל (ומובא כבר בכמה ספרים) שהשם "קרח" מורכב מג' אותיות (קו"ף, ר"ש וחי"ת), שלהם צד השווה עם האות ה"א, אבל כולם באופן שונה מהאות ה"א.

בר-מצוה בכ"ף מנחם-אב

הנה מכתב חוזר שפורסם כ'קול קורא' מטעם מוסדות "חדרי תורה אור בארצנו הקדושה ת"ו" (בראשו עמד הרה"ח איש החסד ר' משה ירוסלבסקי ז"ל), ונתלה על כתלי בתי הכנסת של אנ"ש לקראת כ"ף מנחם-אב תשל"ד:

"לאנ"ש והתמימים ולכל אוהבי התורה והמצוה ה' עליהם יחיו, היות והנהלת חדרי תורה אור מתכוננים לחגיגת הבר-מצווה הכללית עבור מאה ועשר יתומים ובני עניים בעיה"ק צפת ת"ו ביום כ' מנחם אב השנה, כמוכן זה יעלה לנו בהוצאות גדולות

"אדוני אבי מורי ורבי ז"ל"

כתב-יד ממכתב הר"י צ' שנמסר כמתנה לרבי היה ממוען ככל הנראה עבור אביו • סימן בפרק הרבי לראשי-תיבות של שם אביו • מהי המטרה העיקרית בספריות יהדות, ועל הש"ס שנתרם לספריית לוי-יצחק • איזה חידוש שמע הרבי מאביו • ועל תרומתו האישית של הרבי לבר-מצווה של יתומים • לרגל כ"ף מנחם-אב, הילולת אבי הרבי, הגה"ח המקובל ר' לוי-יצחק ז"ל

זוהי לשון נקבה כלומר רב חנינא דשמי' לשון נקבה.. לשון אחר שמו של רב .. מובלע בתיבת ישראל".

בתגובה כתב לו הרבי (המכתב נדפס באגרות-קודש כרך כח עמ' קעז):

העיקר תשואת חן על ההערה לרש"י נדה מה: ד"ה וזאת. ולכאורה צריך עיון שלא צירף רש"י ב' הפירושים יחד. ויהיה סימן שלם (על-דרך פירוש הב"ח). ואין הזמן-גרמא לחפש בספרים.

כוונת הרבי - כפי שצוין בשולי הגיליון באגרות קודש שם: בהגהות על גיליון הש"ס כותב הב"ח "ולוי נראה ר"ב ורבי חנינא בגימטרייה בישראל".

כך כתב הרבי להרה"ח מוה"ר יהושע העשל (=ז"ל) צייטלין, ב"ב באלול השי"ת:

במענה על מכתבו מיום ה' פרשת ראה, עם המוסגר בו מכתב גוף מכתב יד קדש כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, תשואות חן חן על המתנה היקרה הלזו והזכרתיו לברכה ולקבלת כל טוב בהיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שנכנסים שם לנתינת פדיונות וליחידות וגם אזכירו על הציון בעת הכושר.

מה שכותב שהמכתב נכתב אל כבוד אדמו"ר ז"ל, אנא להודיעני על איזה יסוד בנויים דברי התמים ר' מיכאל שי' טייטלבוים שאמר לו כך, ות"ח [=ותשואות חן] מראש על טרחתו בזה.

לפני סיום המכתב - חוזר הרבי ומודה שוב על המתנה:

הכוונה הפנימית – שיחה על יהדות!

בהתוועדות ו' תשרי תשל"ג יצא הרבי בקריאה לייסד ספריות-קודש בכל אתר ואתר [ראה בהרחבה ב'התקשרות' גיליון קטז עמ' 12 ואילך]. למחרת כתבה לרבי הנהלת צעירי אגודת חב"ד המרכזית בניו-יורק: "ישנה הצעה לסדר ספריה בקומת המרתף [בניסמטענט] של הבניין ופרצת [בנין צעירי אגודת חב"ד] 305 קינגסטון עוו. שהמקום רחב

אסיים מעין הפתיחה בנתינת תודה בעד המתנה היקרה...

ביו"ד ניסן תשל"ג שיגר לרבי העסקן החרדי מו"ה ר' יחזקאל בעסער מכתב איחולים ל"א ניסן, ובין השאר ציין את הדברים הבאים:

בפסוק "ורב שלום עד בלי ירח" [=בתהלים פרק עב, הפרק שהחל הרבי באמירתו ב"א ניסן תשל"ג] יש רמז לשמו של כבוד קדושתו ש"בלי" הוא ראשי תיבות בן לוי יצחק, וראה רש"י נדה מה, על דברי הגמרא "וסימנך וזאת לפנים מישראל":

מרכז לעניני חנוך

MERKOS HACHOCHVEI CHOCHVEI CHOCHVEI

CENTRAL OFFICE
470 EASTERN PARKWAY • BROOKLYN 13, N. Y.
- CENTRAL ORGANIZATION FOR JEWISH EDUCATION -

ב"ה, י"ב אלול, השי"ת

הח"ח א"א וכו' מוה"ר יהושע העשל שי'

שלום וברכה:

במענה על מכתבו מיום ה' פ' ראה, עם המוסגר ב"ל מכתב נוף כתב יד קדש כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, תשואות חן חן על אהבתו היקרה הלזו, והזכרתיו לברכה ולקבלת כל טוב בהיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שנכנסים שם לנתינת פדיונות וליחידות, וגם אזכירו על הציון בעת הכושר.

מה שכותב שהמכתב נכתב אל כבוד אדמו"ר ז"ל, אנא להודיעני על איזה יסוד בנויים דברי החמים ר' מיכאל שי' טייטלבוים שאמר לו כך, וח"ח מראש על טרחתו בזה.

מוסג' הקונטרס-לח"י אלול שזה עתה הו"ל עם התקנת המכתב ששולחים לאחריהם מאנ"ש בצירוף אליו.

במה יש לו קביעה עתים בחזרת כ"ק-מו"ח אדמו"ר זכ"ס נדפס על השיעורים השונים לכל נפש.

אסיים מעין הפתיחה בנתינת תודה בעד המתנה היקרה וברכה כחיבה וחמימת טובה לו ולכל אשר לו שי' משמחת ורזינות.

מנחם שני אורטאן

מכתבו של הרבי אל הרב יהושע העשל צייטלין בקשר לכתב יד קודש שלדבריו נשלח אל אביו של הרבי

ידיים... הננו שואלים אם נכון הדבר לסדר שם. ואם נכון, ברכתו הקדושה שתהיה בהצלחה רבה".

בתגובה כתב הרבי (אגרות-קודש כרך כח עמ' 117):

הכוונה פנימית [=בענין פתיחת ספריות], שכשיבואו לבקש ספר ימשיכום לשיחה (קלה) על-דבר יהדות וכו'. ובאם אפשר לסדר בהנ"ל [=בבנין המוצע] שיהיה מקום נקי ויפה גם לשיחה נעימה וכו' (ח):